

Samhällsbyggandsförvaltningen
Linda Eriksson, miljöchef
0221-251 64
linda.eriksson@koping.se

Kommunstyrelsen

Bilaga miljö- beskrivning av konsekvenser utifrån miljöbalkens lagstiftning, enskilda avlopp

Samhällsbyggnadsnämnden är ansvarig nämnd för miljöbalkens lagstiftning. Nedan beskrivs konsekvenserna ur ett miljöbalksperspektiv av ett eventuellt omtag eller upphävande av beslut gällande kommunalt verksamhetsområde längs norra mälarstranden.

Bakgrund

Vad är ett enskilt avlopp?

Det finns ingen juridisk definition av begreppet enskilda avlopp men oftast menar man avloppsanläggningar som inte är anslutna till det kommunala avloppsnetet och som behandlar avlopp från ett till fem hushåll. Samma regler gäller också för avloppsanläggningar för upp till 200 personer. Generellt beskrivs i kommunens VA-plan att fritidshusområdena behöver lösa avloppsfrågan gemensamt då det inte bedöms möjligt utifrån miljö- och hälsoskäl att varje fastighet/bostad löser avloppsfrågan och en för sig. Att avloppsfrågan ska lösas gemensamt behöver inte betyda att det ska vara kommunens ansvar att ordna kommunalt avlopp utan kan också betyda enskilda gemensamma avloppsanläggningar enligt miljöbalken.

Områdena läng norra mälarstranden

För områdena längs norra mälarstranden har man i VA-planen bedömt att vatten- och avlopp behöver lösas inom ramen för kommunalt verksamhetsområde enligt lag om allmänna vattentjänster 6 §. Väldigt kortfattat är bakgrunden till beslutet nedanstående, vilket framgår i Va-planen (s.28 ff.).

” En successiv förändring har lett till att fritidsstugorna nyttjas alltmer under hela året och som permanentbostad, samtidigt som kraven på bekvämlighet och boendestandard har ökat. De ändrade anspråken har föranlett att avsteg från detaljplanerna har medgivits. Det är osäkert om de VA-anläggningar som beskrivs i de äldre planhandlingarna är genomförda och de lösningar som anges i äldre handlingar är inte heller aktuella för dagens krav och behov. Planering för VA-försörjning i ett antal fritidsområden längs norra Mälarstranden och dialog med berörda fastighetsägare har pågått under en period på 5-10 år. Det har i första hand rört Berghagen och Tavsta i den östra delen av

norra Mälarstranden, men efterhand har även övriga områden blivit involverade. Förslag på gemensamma anläggningar för vatten och avlopp har utformats men har inte kunnat genomföras på grund av sviktande intresse hos några av fastighetsägarna.”

Om arbetet fortsätter enligt beslut från 2016

Samhällsbyggnadsnämnden/miljöenheten bevakar att fastigheterna ansluter till kommunens VA-nät vartefter det är möjligt. De fastigheter som inte ansluter sitt avlopp föreläggs att ansluta avloppet om anslutning inte sker utan onödigt dröjsmål.

Om beslut från 2016 upphävs

En förändring av kommunens beslut från 2016 gällande kommunalt verksamhetsområde för vatten- och avlopp längs norra mälarstranden innebär att samhällsbyggnadsnämnden bör avslå ansökningar om enskilda avloppsanläggningar. Grunderna till detta är miljö- och hälsoskäl och beskrivs mer i VA-planen till exempel på grund av naturens förutsättningar för vattenförsörjning inom området, naturens känslighet för utsläpp av föroreningar från avlopp, risk för försämring av avloppssituationen på grund av ökad belastning och åldrande avloppsanläggningar, önskemål om ändrad boendestandard och kommunens planer på förändring av området.

Samhällsbyggnadsnämnden har inte möjlighet att förelägga att flera fastigheter i ett område ska ordna enskild gemensam vatten- och avloppsanläggning då detta inte är förenligt med bestämmelserna i miljöbalken. Enskilda gemensamma anläggningar skulle dock kunna vara möjliga i områdena under förutsättning att samtliga fastigheter har möjlighet att ansluta till anläggningen, även om inte samtliga fastigheter ansluter initialt. Dock ska de bostäder som har indraget vatten i huset ansluta till den gemensamma enskilda anläggningen utan onödigt dröjsmål. Enskilda gemensamma avloppsanläggningar anläggs i privat regi och fastighetsägarna behöver först bilda en samfällighet för vatten- och avlopp, vilket görs hos lantmäteriet. Respektive område behöver även ta fram en VA-utredning för att utreda vilka tekniska lösningar som är möjliga utifrån till exempel områdets läge, naturgivna och miljö- och hälsomässiga förutsättningar. En VA-utredning ska även visa att samtliga hus i området kan lösa både vatten- och avlopp gemensamt och ska vara dimensionerad även för framtida behov/utveckling av området. Därefter kan därefter en ansökan om enskilt avlopp göras till samhällsbyggnadsnämnden.

VA-planen är i behov revidering och kommer att bli mer omfattande om beslut om omtag fattas då vatten- och avlopp längs norra mälarstranden ska lösas med kommunalt VA i enlighet nuvarande plan.

Vid en revidering krävs tillsynsbesök på varje fastighet för att både inventera vilka enskilda avlopp som finns samt om avloppen fungerar enligt miljöbalkens i dag gällande krav eller inte. Uppskattningen är att många avlopp inte uppfyller dagens lagkrav och fastighetsägaren kommer således att behöva vidta åtgärder på avloppet eller förbjuds att fortsätta släppa ut avloppsvatten från fastigheten. Ett förbud leder i sin tur till att fastighetsägaren behöver söka nytt tillstånd, vilket inte bör medges då

bedömningen, enligt VA-planen, är att området behöver lösa vatten och avlopp gemensamt med övriga fastigheter inom samma område.

Miljöenheten har under 2021/2022 beviljat tillfälliga tillstånd till en handfull fastigheter som medger sluten tank tills möjlighet finns att koppla på den kommunala VA-anläggningen. När dessa tillfälliga tillstånd löper ut får berörda fastigheter återgå till den avloppslösning som fanns innan, vilket oftast är en sämre lösning som inte uppfyller lagstiftningens krav. En förlängning av tillfälliga tillstånd kommer inte medges då bedömningen är att områdena behöver lösa vatten- och avlopp gemensamt.

Med undantag för nämnda tillfälliga tillstånd samt ett tillstånd om gemensam anläggning för sju fastigheter i del av Bastviken 2022, har samhällsbyggnadsnämnden/miljöenheten under lång tid inte beviljat nya avloppstillstånd i områdena, något enstaka så sent som runt 2010. Merparten av befintliga avloppsanläggningar uppskattas vara betydligt äldre än så, 20-40 år gamla och med en standard som inte alltid uppfyller dagens miljölagstiftning. För att säkerställa detta krävs tillsyn.

Tillsyn i områdena är resurskrävande och tidsåtgången beräknas schablonmässigt till ca 2-3 timmar tillsyn per fastighet. Nämnden tillämpar timtaxa för tillsynen. Längs norra mälärstranden finns ca 250 fastigheter, vilket motsvarar ca 500-750 timmar tillsynstid från verksamheten. Troligtvis innebär det ytterligare tid då informationsmöten och många samtal kommer att aktualiseras och är inte medräknade i den tillsynstiden. Där till kommer även tid för handläggning av ansökningsärenden. Detta sammantaget innebär en omprioritering av miljöenhetens planerade avloppsarbete.

Sammanfattningsvis innebär ovanstående, ur ett miljöbalksperspektiv, att vi landar där kommunen var för ca 20 år sedan, då ambitionen från några av fritidshusområdena var att anlägga enskilda gemensamma vatten- och avloppsanläggningar. Detta lyckades man inte med i områdena, vilket slutligen ledde fram till att kommunen tog ansvar för att ordna allmänna vattentjänster genom att beslut om ett verksamhetsområde för hela norra mälärstranden.

Miljöenheten

Linda Eriksson